

Väggarna talar

Albertus Pictors kyrkor

Samtalshandledning

Av: Hans Hartman och Kerstin Selén

sensus

Om samtalsgruppen

I samtalsgruppen får vi ta del av andras perspektiv och erfarenheter. När vi talar om bilderna kan man säga att vi får låna varandras ögon: många par ögon ser mera än ett par. Den idealiska storleken på en samtalsgrupp är mellan fem och åtta personer. Då finns det många tankar, samtidigt som det finns utrymme för alla att komma till tals.

För ett bra samtalsklimat finns det några regler: Tala för dig själv. Lyssna uppmärksamt när andra talar. Ge inte uttryck för synpunkter på andras åsikter eller känslor. Låt alla tala till punkt.

Samtalsledaren ser till att reglerna följs och att alla kommer till tals. En bra samtalsmetod är rundan, man går laget runt, och alla får säga sitt. Vissa frågor kan vara för privata för någon, och då är det helt OK att säga "pass", det ska inte ifrågasättas. Samtalsledaren fördelar ordet så att rundan börjar hos olika personer, och om någon kommer bort från ämnet eller dominerar samtalet är det samtalsledarens uppgift att sätta gränser.

Samtalsledaren är också den som har kontakten med Sensus. Sensus kan erbjuda flera pedagogiska tips och ledarutbildning.

Vid första träffen presenterar alla sig för varandra. Alla ska ha boken och gärna även samtalshandledningen.

Börja varje samtal i bilden. Nedan finns förslag på ett antal frågor kring bilden. Läs sedan texten och samtala om de frågor bild och text väcker. Under varje rubrik finns ytterligare förslag till samtalsfrågor, men dessa ska ses just som förslag: det är gruppens egna frågor som är viktiga.

Inledande bildsamtal

1. Utforska bilden först, utan att tolka eller ge omdömen: Vad är ser du? Berätta för varandra. Gå gärna laget runt och fyll på med iakttagelser. Turas om med att starta rundan
2. Vad är det som skildras, enligt dig?
3. Var fastnar din blick?
4. Vad är det som gör bilden intressant för dig?
5. Vilka tankar och frågor väcker bilden hos dig?

Bilder begränsar och befriar

- Vilken betydelse har bildkonsten för dig, i din livstolkning? Kan du ge exempel? Bilden skildrar en mans livshjul.
- Hur ser en kvinnas livshjul ut?
- Hur känns det att befinna sig i de olika positionerna i livshjulet?

Almunge, Äktenskapsbryterskan

Texten berör blickens betydelse

- Samtala om vikten av att se och bli sedd.
- "Alltid ser han (Jesus) på människan med kärleksfulla ögon." Vad tänker du om citatet?

Bromma, Det är blicken som är det centrala

– Vad tror du Simon berättade för sina söner om mötet med Jesus?

Danmark, Nådstolen

Texten skildrar nattvarden och beskriver rörelsen i bilden: Fadern som sänker ned sin son och samtidigt drar upp honom och tillsammans med sin befriade skapelse.

– Vad tänker du om den beskrivningen?

– Känner du igen dig i någon av bildens gestalter?

Dingtuna, Jungfru Maria och S:t Olov

Texten sammanför bilderna till en berättelse om kyrkan

– Vilka bilder skulle du använda för att beskriva kyrkan?

Floda, Mikael själavägaren

Temat handlar om att bli mått och inte hålla måttet och om den befriande nåden.

– Hur tänker du om den yttersta domen?

Floda, Kain och Abel

Texten berör dels syskonrivaliteten om föräldrarnas gunst, dels bildens placering i kyrkan – på den heligaste platsen.

– Hurdan är en rättvis förälder?

– Hur kan man förstå motivets placering i koret?

Helga Trefaldighet, Marias och Elisabets möte

Text och bild berättar om mötet mellan Maria och Elisabet, Johannes döparens mor.

– Vad tror du Maria tänkte på vägen till Elisabet?

– Vad tror du hon kände?

– Vad berättar deras blickar och händer för dig?

Helga Trefaldighet, Änglarna

Texten berättar om änglarna i Helga Trefaldighet och änglarnas och människornas möten.

– Vad betyder änglar för dig?

Husby Sjutolft, Stallet i Betlehem

Bilden skildrar Jesu födelse. Alla har vi våra egna "krubbor".

– Hur ser din krubba ut?

Eva Ågren skriver om olika former för tillbedjan.

– Vilka uttryck för tillbedjan kommer du att tänka på?

– Vad betyder sakral musik för dig?

Är det något musikstycke ni vill dela med er av till varandra är ett förslag att ni tar med er musik och spelar upp för varandra nästa gång ni ses.

Håbo Tibble, Adam och Eva

Här skildras Adams och Evas – mannens och kvinnans – liv efter att de drivits ut ur paradiset.

– Om du skulle göra en motsvarande bild i dag, vad skulle paret syssla med?

Läser vi skapelseberättelsen blir arbetet ett straff för Adam och Eva.
— Vad tänker du om arbete i vid mening?

Härkeberga, Jona

Texten handlar om Jona som blir ett ovilligt redskap för Gud.
— Känner du någon Jona?
— Har du själv någon gång känt dig som Jona?
Texten berättar också om en Gud som visar alla nåd.
— Hur ska vi leva med att Gud förlåter dem vi inte själva kan förlåta?

Härnevi, Flykten till Egypten

Texten berör två teman: asyl och Guds kunskap om vad det är att vara en människa.
— Hur långt sträcker sig vår solidaritet? Är kristen tro förpliktigande, i frågan om solidaritet? Varför, i så fall?
— Vad betyder det för dig att Gud vet hur det är att vara människa?

Kumla, Söndagsjägaren

Berättelsen om Söndagsjägaren är en moralitet som talar om vådan av att inte helga vilodagen, och därmed bryta mot Guds bud. På 1400-talet var att inte gå i mässan ett sådant brott.
— Betyder budordet ”Tänk på vilodagen så att du helgar den” något för dig?
— Vilken effekt har budorden och andra levnadsregler, tänker du?

Lid, Maria Magdalenas hänryckning

Den som den uppståndne först möter är synderskan, Maria Magdalena
— Vad säger det om Gud?
Maria som först ser den uppståndne berättar om det för lärjungarna som inte tror henne.
— Vad säger det om lärjungarna?
Maria, kvinnan och synderskan, var den som först såg den uppståndne.
— Vad har det haft för betydelse för kyrkan?

Löt, Fenix och pelikanen

Två legendariska fåglar är avbildade i Löts kyrka. Den ena symboliserar evigt liv, den andra den självutgivande kärleken.
— Vilken betydelse har litterära texter, metaforer, psalmer, musik och bildkonst i din tro?
— Hur förnimmer du Gud?

Odensala, Mannaundret

Historien om mannaundret handlar om hur Gud höll sitt folk vid liv under den långa ökenvandringen. Mannabrödet har blivit en förebild för nattvarden.
— Vad säger berättelsen dig om nattvarden?

Odensala, Arbetarna i vingården

Berättelsen säger att man inte behöver kvalificera sig för att komma in i Guds rike
— Hur tänker du om det?

Sala, Sankta Anna

Texten berättar om Sankta Anna som beskyddare och förebedjare.

- Vad betyder helgonen för dig?
- Vad betyder förbön för dig?

Solna, Ars Moriendi

Under medeltiden levde man ständigt nära döden, därför var det viktigt att vara väl förberedd för den. I dag lever många som om döden inte fanns.

- Vilka konsekvenser får de olika inställningarna till våra liv?
- Har du varit med om någon upplevelse som har betydelse för din uppfattning om döden?

Torshälla, Kvinnan som dansade på en söndag

Berättelsen är en moralitet där en kvinna ägnar sig åt syndig sång och dans, och dessutom på en söndag.

Dans har i vissa kristna grupper, vid en viss tid, uppfattats som synd.

- Hur ser ni på detta att vad som är synd kan variera från tid till annan?

Täby, Livet är ett schackspel med döden

I dag finns en enormt stor industri som underhålls av att vi vill köpa mer ungdom och livstid. Samtidigt lever vi på ett sätt som utmanar livet: vi kör snabba bilar och vi förorenar den natur vi är beroende av. I många fall, genom mediciner och avancerad sjukvård, kan vi köpa oss förlängt liv.

- Vilka dilemman och vilket ansvar ställer det oss inför, att livstid faktiskt många gånger kan köpas för pengar?

Vadsbro, Jesse rot

I Albertus Pictors katolska kyrka var det Maria som var rosen, inte Jesus som i vår psalm "Det är en ros utsprungen". Maria tonades ned under reformationen, för att idag ha fått en allt mer framträdande plats.

- Vilken roll spelar Maria i ditt liv?

Vansö, Isak och Abraham

Berättelsen om Isak och Abraham är en av de svårare i Bibeln.

- Är troheten mot Gud och kallelsen överordnat allt annat? Hur tänker du om det?
- Tror du att Abraham hade offrat Isak när det kom till kritan?
- Vad tänkte Sara när Abraham och Isak drog iväg?

Vänge, Det var Jesus hon talade med

Kvinnan i berättelsen kan inte läsa och hon förstår inte heller mässans latin. Det är bilden hon har att hålla sig till, och upplevelsen av Guds närvaro i nattvarden.

- Vad är tro?
- Har du upplevt att något bär när det känns svårt att tro?

Yttergran, Judaskyssen

Texten handlar om förhållandet mellan Jesus och Judas och berör även instiftandet av nattvarden.

- Vad tänker soldaten?
- Hur ser du på Judas roll i frälsningshistorien?
- Vilka gränser kan vi sätta för nattvardsbordet?

Ösmo, Moderlighetens kraft i den yttersta tiden

Texten och bilden berättar om en kraftfull Maria som leder och beskyddar de små människorna. Texten talar om dagens behov av andliga mödrar. Maria skildras på så många olika sätt. I denna bok finns hon i fem olika roller.

- Vilka fem roller? Samtala om dem.
- Hur ser din Maria-bild ut, och har den varierat över tid?
- Känner du till någon andlig moder? Vad utmärker henne?
- Vad är moderlighet?
- Vad är faderlighet?

Övergran, Femte dagens förebud

Bilden är inspirerad av en medeltida text om jordens undergång, där de fjorton sista dagarna skildras i skrämmande bilder.

- Kan man skrämmas till tro? Hur tänker du om det?
- I texten kopplar författaren till dagens miljöförstörelse.
- Behöver vi skrämmande bilder för att påverkas till en mera miljövänlig livsstil, eller tror du mer på andra metoder? Vilka, is så fall?
- Vi förstör inte skapelsen enbart genom negativ miljöpåverkan, utan också genom krig och orättvisor.
- Hur skulle du måla en apokalyptisk bild?

Boken "Väggarna talar – Albertus Pictors kyrkor" kan beställas från Ordbruket AB, www.ordbruket.se eller på tel 018-55 66 20, fax 070-384 40 90.